

Μάρτιος 2018

Εισαγωγή: Νέοι κανόνες για τους βιολογικούς σπόρους και την πιστοποίηση ομάδων

Ο νέος Κανονισμός της Ε.Ε. για τη Βιολογική Γεωργία, ο οποίος τίθεται σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2021, φέρνει νέες δυνατότητες για τους βιοκαλλιεργητές, τους οργανικούς βελτιωτές και διατηρητές σπόρων:

1. Νέοι κανόνες που επιτρέπουν την ανεμπόδιστη εμπορία σπόρων προς σπορά που δεν ανήκουν σε μία εγγεγραμμένη ποικιλία, το αποκαλούμενο βιολογικό ετερογενές υλικό
2. Μια νέα κατηγορία βιολογικών ποικιλιών κατάλληλων για βιολογική παραγωγή και μία επταετής αξιολόγηση που θα μπορούσε να οδηγήσει σε αλλαγές στην εκτίμηση των κριτηρίων ΔΟΣ για την εγγραφή αυτών των ποικιλιών
3. Η δυνατότητα ομαδικής πιστοποίησης άσκησης της βιολογικής γεωργίας για ομάδες μικρών παραγωγών

Οι διατάξεις αυτές θα ισχύουν άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ από την 1η Ιανουαρίου 2021.

Βιολογικό ετερογενές υλικό

Το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό δίκαιο επιτρέπει την εμπορία σπόρων που ανήκουν σε εγγεγραμμένη ποικιλία. Τα κριτήρια ΔΟΣ (διακριτότητα, ομοιομορφία, σταθερότητα) για την εγγραφή νέων ποικιλιών εμποδίζουν την εμπορία πολλών σπόρων καθώς τα φυτά δεν είναι αρκετά ομοιόμορφα. Υπάρχουν δύο υπάρχουσες παρεκκλίσεις από αυτό το καθεστώς - για τις διατηρητέες ποικιλίες και τις ερασιτεχνικές ποικιλίες (ποικιλίες «χωρίς εγγενή αξία για εμπορική παραγωγή») αλλά και στις δύο περιπτώσεις υπάρχουν περιορισμοί στο πως μπορεί ο σπόρος να διατεθεί στην αγορά.

Από το 2021, οι βιολογικοί σπόροι που δεν ανταποκρίνονται στον ορισμό της ποικιλίας επειδή δεν διαθέτουν ομοιομορφία, όπως οι τοπικά αβελτίωτες ποικιλίες, μπορούν να διατεθούν στην αγορά χωρίς προηγούμενη εγγραφή και πιστοποίηση της ποικιλίας και χωρίς περιορισμούς. Αντί αυτών, τρεις μήνες πριν την εμπορία, πρέπει απλά να αποστέλλεται στην αρμόδια για τους σπόρους εθνική αρχή, μια (ελεύθερη, χωρίς περιορισμούς) γνωστοποίηση, με ορισμένες πληροφορίες σχετικά με το λεγόμενο ετερογενές υλικό. (Οι λεπτομέρειες εφαρμογής και τα πρότυπα ποιότητας που θα ισχύσουν για τους σπόρους π.χ. για τη βλαστικότητα, μπορούν ακόμη και να καθοριστούν σε επερχόμενη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή νομοθεσία). Η αρμόδια αρχή μπορεί να ελέγξει αυτές τις πληροφορίες για την πληρότητά τους, αλλά δε θα διεξάγει καμία δοκιμή στον αγρό ή στο εργαστήριο. Η προστασία των φυτικών ποικιλιών ("δικαιώματα βελτιωτών") δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε αυτό το υλικό, καθώς δεν πληροί τον ορισμό της ποικιλίας σύμφωνα με το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο.

Εν συντομία: Αυτή η νέα κατηγορία θα καταστήσει σημαντικά πιο εύκολη (και φθηνότερη) την εμπορία σπόρων που δεν ανταποκρίνονται στον ορισμό της ποικιλίας βάσει νομοθεσίας / δοκιμή ομοιομορφίας.

Ποιος ωφελείται: Δημιουργούνται νέες δυνατότητες για τους οργανικούς βελτιωτές καθώς επίσης για τους βιοκαλλιεργητές που επιθυμούν να εμπορεύονται σπόρους και για τις (βιολογικούς) οργανώσεις διατήρησης σπόρων που θέλουν να εμπορεύονται τους δικούς τους σπόρους.

Βιολογικές ποικιλίες κατάλληλες για βιολογική παραγωγή

Ο Κανονισμός δημιουργεί επίσης ένα νέο είδος ποικιλίας. Για να είναι κατάλληλες για βιολογική παραγωγή, στην οποία δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στις φυσικές ικανότητες των φυτών, αυτές οι ποικιλίες πρέπει να διαθέτουν υψηλότερο βαθμό φαινοτυπικής και γενετικής ποικιλότητας από τις

Μάρτιος 2018

συμβατικές ποικιλίες, έτσι ώστε να επιτρέπουν υψηλότερη προσαρμοστικότητα στις αλλαγές του εξωτερικού περιβάλλοντος. Σύμφωνα με αυτή τη νέα κατηγορία, η βελτίωση πρέπει να πραγματοποιείται υπό βιολογικές συνθήκες.

Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να πραγματοποιήσει ένα επταετές "βραχυπρόθεσμο πείραμα" (παρόμοιο με το τρέχον πείραμα για τους πληθυσμούς των σιτηρών) κατά τη διάρκεια του οποίου η εμπειρία με τις "βιολογικές ποικιλίες κατάλληλες για βιολογική παραγωγή" θα συλλέγεται από το κράτος μέλος που συμμετέχει (θα πρέπει να έχει ενεργή συμμετοχή στο πείραμα). Βάση των αποτελεσμάτων του πειράματος, η Επιτροπή θα αξιολογήσει εάν τα κριτήρια (ΔΟΣ) για την εγγραφή των νέων "βιολογικών ποικιλιών κατάλληλων για βιολογική παραγωγή" θα πρέπει να προσαρμοστούν ώστε να επιτρέψουν να υπάρξει μεγαλύτερη ποικιλότητα. Η Επιτροπή θα παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με το πείραμα σε προκαθορισμένο χρόνο.

Εν συντομία: Θα υπάρξει μια νέα κατηγορία σπόρων που θα ονομάζεται "βιολογική ποικιλία κατάλληλη για βιολογική παραγωγή". Είναι πιθανό ότι τα κριτήρια ΔΟΣ εγγραφής μιας ποικιλίας θα τροποποιηθούν μετά από το επταετές "πείραμα" με σκοπό τη συγκέντρωση εμπειρίας και αποτελεσμάτων από αυτές τις ποικιλίες.

Ποιος ωφελείται: Πρωτίστως, οι οργανικοί βελτιωτές φυτών οι οποίοι θα μπορούν να επωφεληθούν από τα προσαρμοσμένα κριτήρια ΔΟΣ για τις ποικιλίες τους μελλοντικά.

Βιολογική πιστοποίηση ομάδων

Ο Κανονισμός δίνει τη δυνατότητα στους βιοκαλλιεργητές μικρής κλίμακας και τους παραγωγούς, που παράγουν παρόμοια προϊόντα στην ίδια περιοχή και έχουν ένα κοινό σύστημα εμπορίας, να υποβάλουν αίτηση για βιολογική πιστοποίηση ως ομάδα. Για να είναι επιλέξιμοι για πιστοποίηση ομάδας, οι εκμεταλλεύσεις είτε πρέπει να έχουν κατ'ανώτατο όριο 5 εκτάρια (0,5 εκτάρια για τα θερμοκήπια, 15 εκτάρια για τα μόνιμα βοσκοτόπια) είτε το κόστος της πιστοποίησης πρέπει να αντιπροσωπεύει περισσότερο από το 2% του κύκλου εργασιών της βιολογικής παραγωγής (στην τελευταία περίπτωση ισχύουν επίσης ορισμένοι περιορισμοί για τον ετήσιο κύκλο εργασιών της βιολογικής παραγωγής).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα καθορίσει περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τα κριτήρια επιλεξιμότητας (π.χ. τον ορισμό περιοχής) και ρυθμίσεις για την πιστοποίηση ομάδων πριν από το 2021.

Εν συντομία: Οι μικροκαλλιεργητές και οι παραγωγοί θα μπορούν να υποβάλουν αίτηση για βιολογική πιστοποίηση ομάδων.

Ποιος ωφελείται: Βιοκαλλιεργητές μικρής κλίμακας και καλλιεργητές, καθώς και τα μέλη των οργανώσεων διατήρησης σπόρων που αναπαράγουν σπόρους σε βιολογικές συνθήκες.

Σημείωση: Ο νέος Κανονισμός της ΕΕ για τη βιολογική γεωργία πρόκειται να εγκριθεί επισήμως τον Μάιο του 2018. Σ' αυτό το σημείο, το πλήρες κείμενο του Κανονισμού θα είναι διαθέσιμο σ' όλες τις γλώσσες της ΕΕ.

Για περισσότερες πληροφορίες για τις νέες διατάξεις θα βρείτε (στα αγγλικά) στην ιστοσελίδα της οργάνωσης ARCHE NOAH: <https://www.arche-noah.at/english/policy/seeds-in-organic-agriculture>

Επικοινωνία: katherine.dolan@arche-noah.at